

YENİ ATEİZM'DE AHLAKIN KAYNAĞI SORUNU

Ramazan ATLI

Eskiyeni Yayınları: 218

**YENİ ATEİZM'DE
AHLAKIN KAYNAĞI SORUNU**

Ramazan ATLI

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSM Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 • (Sertifika No: 50732)

1. Baskı: Ocak 2024

ISBN: 978-625-6781-30-6

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

**YENİ ATEİZM'DE
AHLAKIN KAYNAĞI
SORUNU**

Ramazan ATLI

Ankara 2024

Ramazan ATLI

1996 yılında Muğla/Köyceğiz’de doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra Gerede Anadolu Öğretmen Lisesi’nden 2014 yılında mezun oldu. Aynı yıl Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi eğitimine başladı. 2020 yılında lisans eğitimini tamamlayan yazar ara vermeden Pamukkale Üniversitesi İslami İlimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri (Din Felsefesi) alanında yüksek lisans eğitimine başladı. Yeni Ateizm’de Ahlâkın Kaynağı başlıklı yüksek lisans teziyle 2023 yılında buradan mezun oldu. 2016 yılından 2022 yılına kadar Adalet Bakanlığı’nda İnfaz ve Koruma Memuru olarak görev yaptı. 2022 yılında Millî Eğitim Bakanlığı’nda Öğretmen olarak göreve başladı. Halen bu görevini sürdüren yazar evlidir.

ÖN SÖZ

Düşünce tarihinde din-ahlâk ilişkisi tartışmaları günümüze kadar öneminden bir şey kaybetmeden süregelmiştir. Nitekim ahlâkın kaynağının neye dayandığı her dönemde merak konusu olmuştur. Gerçekten toplumsal ve toplumlararası barış ve sükunun gerçekleşmesi bağlamında değerlerin tarih boyunca erdemli fert ve erdemli toplumun oluşmasında pozitif etkisi göz ardı edilemez. Yeni ateizm düşünürleri de kitle iletişim araçlarının gücünü sonuna kadar kullanan din karşıtı söylemlere sahip günümüzün modern ateizm yaklaşımıdır. Bilime yaptıkları mutlak vurgu onları diğer ateistlerden ayırmaktadır. Bu yönüyle yeni ateist düşünürlerin ahlâkın kaynağını neye dayandırdıkları sorunu çalışmamızın ana konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmamız, giriş, iki bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde düşünce tarihinde din-ahlâk ilişkisi üzerine yapılan tartışmalara yer verdik. Birinci bölümde, ateizmin tanımına ve düşünce tarihindeki gelişimine kısaca değinerek yeni ateizmin ortaya çıkış sürecinden bahsettik. Daha sonra “Dört Atlı” olarak ünlenmiş yeni ateist düşünürlerin entelektüel biyografilerini ve eserlerini tanıttık. Ardından bu düşünürlerin Tanrı ve din meselelerine yaklaşımını genel çerçevede ele aldık. İkinci bölümde ise yeni ateist düşünürlerin ahlâkı nasıl temellendirdiklerinden bahsettik. Sonuç bölümünde de çalışma boyunca elde edilen verileri genel bir değerlendirmeye tabi tuttuk.

Eserin hazırlık sürecinde kıymetli görüş ve önerilerini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. İsmail ŞİMŞEK’e ve eserimizin

hazırlanması esnasında tavsiye ve yönlendirmelerinden dolayı Ümmünur YURTSEV'e minnettarım. Eğitim hayatımın ilk gününden itibaren üzerimden maddi ve manevi desteğini eksik etmeyen, ne yaparsam yapayım haklarını asla ödeyemeyeceğim annem Şevkiye ATLI ve babam Muammer ATLI'ya müteşekkirim. Son olarak çalışma boyunca anlayış ve özveriyle yanımda olan, çalışmanın tamamlanması sürecinde beni hep cesaretlendiren sevgili eşim Şule ATLI hanımefendiye en kalbi teşekkürlerimle.

Ramazan ATLI
İstanbul/2024

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
GİRİŞ	9
Din-Ahlâk İlişkisinin Problematik Çerçevesi	9
Din-Ahlâk İlişkisinin Tarihsel Seyri	11
Din-Ahlâk İlişkisi Yaklaşımları	14
1. Teolojik Ahlâk	15
2. Din-Ahlâk Bağımsızlığı	22
3. Ahlâk Teolojisi.....	30

BİRİNCİ BÖLÜM

YENİ ATEİZM

Yeni Ateizm ve Ortaya Çıkışı.....	35
Ateizmin Tanımı	35
Yeni Ateizm ve Dört Atlı.....	39
Sam Harris	43
Richard Dawkins.....	45
Daniel C. Dennett	51
Christopher Hitchens	53
Yeni Ateizmin Tanrı ve Din Meselesine Yaklaşımı.....	58

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ ATEİZM'DE AHLÂKIN KAYNAĞI SORUNU

1. Sam Harris'e Göre Ahlâkın Temellendirilmesi.....	67
Ahlâkın Kökeni: Neden İyiyiz?	67

Din ve Kültürün Ahlâka Etkisi	71
Ahlâkın Kökeni ve Evrim.....	83
2. Richard Dawkins'e Göre Ahlâkın Temellendirilmesi	85
Ahlâkın Kökeni: Bencil Gen.....	85
Hayatta Kalma Makineleri: Bedenlerimiz	89
Kültürün Evrimi: Mem'ler.....	93
Bedenlerin Ötesinde: Genişlemiş Fenotip	94
Bir Hayatta Kalma Değeri: Özgecilik	99
Ahlâkî Eylemin Kaynağı Olarak Özgeciliğin Evrimi	103
Günümüz Ahlâk Sistemine Giden Yol: Yanlış Çalışma.....	105
Ahlâkî Eylemlerimiz ve Din.....	108
3. Daniel C. Dennett'e Göre Ahlâkın Temellendirilmesi	116
Ahlâkın Kökeni: Toplumun Oluşumu	116
Yaşamın Başlangıcı ve Evrim.....	117
Kültür	120
Özgecil Davranışlar.....	123
Ahlâkî Eylemlerimiz ve Din.....	124
4. Christopher Hitchens'a Göre Ahlâkın Temellendirilmesi.	130
Ahlâkî Eylemlerimizin Kökeni: Vicdan	130
Ahlâkî Eylemlerimiz ve Din.....	131
SONUÇ	137
KAYNAKÇA	143